

การจัดการเรียนการสอนด้วยบล็อก

บล็อก (blog) เป็นสื่อสังคมออนไลน์ประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และสามารถนำมาใช้เพื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้ เนื่องจากมีการรวมกันของสื่อหลากหลายบนเว็บเดียวทั้งกราฟิก สัญลักษณ์ ภาพถ่าย วิดีโอ เสียง ตัวอักษร สื่อประสม และไฮเปอร์ลิงค์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ไม่มีที่สิ้นสุดผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับบล็อก ระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านบล็อก เช่น การสมัครใช้งานเว็บไซต์สร้างบล็อก การสร้างและตกแต่งบล็อก และการจัดการและเผยแพร่ความรู้ผ่านบล็อก

ความเป็นมาของบล็อก

บล็อก (blog) คือคำว่า Weblog ถูกใช้งานเป็นครั้งแรกโดย Jorn Barger ในเดือนธันวาคม ปี 1997 ต่อมานาย Peter Merholz จับมาเรียกย่อเหลือแต่ Blog แทนในเดือนเมษายน ปี 1999 และจนมาถึงวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ. 2003 ทาง Oxford English Dictionary จึงได้บรรจุคำว่า blog ในพจนานุกรม แสดงว่าได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ บล็อกขึ้นแท่นศัพท์ยอดเยี่ยมอันดับ 1 ซึ่งถูกเสาะแสวงหาความหมายทางพจนานุกรมออนไลน์มากที่สุดประจำปี 2004 สำนักข่าวเอพี รายงานว่า เว็บไซต์ดิกชันนารีหรือพจนานุกรมออนไลน์เมอร์เรียม-เว็บสเตอร์ ได้ประกาศรายชื่อคำศัพท์ซึ่งถูกคลิกเข้าไปค้นหาความหมายผ่านระบบออนไลน์มากที่สุด 10 อันดับแรกประจำปีนี้ ซึ่งอันดับหนึ่งตกเป็นของคำว่าบล็อก ซึ่งเป็นคำย่อของเว็บบล็อก (web log)

นายอาเธอร์ บิคเนล โฆษกสำนักพิมพ์พจนานุกรมฉบับเมอร์เรียม-เว็บสเตอร์ กล่าวว่าสำนักพิมพ์ได้เตรียมที่จะนำคำว่าบล็อกบรรจุลงในพจนานุกรมฉบับล่าสุด ทั้งที่เป็นเล่มและฉบับออนไลน์แล้ว แต่จากความต้องการของผู้ใช้ที่หลังไหลเข้ามา ทำให้เมอร์เรียม-เว็บสเตอร์ตัดสินใจบรรจุคำว่าบล็อกลงในเว็บไซต์ในสังกัดบางแห่งไปก่อน โดยให้คำจำกัดความไว้ว่า เว็บไซต์ที่บรรจุเรื่องราวเกี่ยวกับบันทึกส่วนตัวประจำวัน ซึ่งสะท้อนถึงมุมมอง ความคิดเห็นของบุคคล โดยอาจรวมถึงลิ้งค์เชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ตามความประสงค์ของเจ้าของเว็บบล็อกเองด้วย โดยทั่วไปคำศัพท์ที่ถูกบรรจุลงในพจนานุกรมนั้นจะต้องผ่านการใช้งานอย่างแพร่หลายมาไม่น้อยกว่า 20 ปี ซึ่งหมายความว่าคำคำนั้นจะต้องถูกนำมาใช้โดยทั่วไปในระยะเวลาหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันคำศัพท์ทางเทคโนโลยีรวมไปถึงโรคภัยไข้เจ็บใหม่ ๆ อย่างเช่น โรคเอดส์ โรคไข้หวัดซาร์ ถูกบรรจุลงในพจนานุกรมภายในระยะเวลาอันสั้น

คำว่าบล็อก เริ่มใช้ครั้งแรก ๆ ผ่านทางหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสารเมื่อปี 2542 แต่ผู้รวบรวมพจนานุกรมตั้งข้อสังเกตว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ และการประชุมใหญ่ของพรรคเดโมแครตและพรรครีพับลิกัน เพื่อรับรองชื่อผู้สมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนชาวสหรัฐฯ ผู้ติดตามข่าวสารส่วนใหญ่สนใจ และต้องการทราบความหมายที่แท้จริงของคำดังกล่าว โดยเฉพาะเมื่อคำศัพท์เหล่านั้นปรากฏเป็นข่าวพาดหัวตามหน้าหนังสือพิมพ์ทั่วไป

ความหมายของบล็อก

บล็อก (blog) เป็นความหมายที่เกิดจากการรวมกันของคำว่า Web (เว็ลด์ไวด์เว็บ) และ Log (ปูมบันทึก) หมายถึง การบันทึกบนเว็ลด์ไวด์เว็บ ซึ่งมีนักการศึกษาให้ความหมายของบล็อกไว้อย่างใกล้เคียงกัน ดังนี้

เดชา ไชยเมือง (2550) ให้ความหมายไว้ว่า เว็บบล็อกมาจากคำว่า Web กับ log ซึ่ง Web เป็นคำเรียกสั้น ๆ มาจาก World Wide Web ที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลผ่านทางคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ส่วน log คือ การบันทึก และเมื่อนำมารวมกันจึงหมายถึง การบันทึกบนอินเทอร์เน็ต

มนิรัตน์ พงษ์สุวรรณ (2553) ได้สรุปความหมายไว้ว่า บล็อก (blog) คือ เว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องราวประจำวัน เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ มุมมอง ความรู้และข่าวสารในเรื่องที่สนใจโดยเฉพาะ เหมือนการบันทึกออนไลน์ จะมีส่วนของการ Comment และมี Link ไปยังเว็บอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กนิษฐา ชื่นตา (2560) ให้ความหมายของบล็อกไว้ว่า บล็อก (blog) หรือเว็บบล็อก (weblog) คือ เว็บไซต์อีกรูปแบบหนึ่งที่มีรูปแบบเนื้อหาเป็นข้อความ รูปแบบ ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ เป็นเหมือนบันทึกออนไลน์ มีส่วนของการ Comments แสดงความคิดเห็นของผู้เข้าชมบล็อก และมี Link ไปยังเว็บไซต์หรือบล็อกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ความหมายตามพจนานุกรมของเว็บล็อกหรือบล็อก หมายถึง เว็บไซต์ส่วนบุคคลที่มีการนำเสนอข่าว บทความ และจดหมายข่าวของเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้แก่ผู้ใช้ ซึ่งรวมถึงการให้สิทธิแก่ผู้ใช้เข้ามาอ่านบทความและแสดงความคิดเห็นในบทความที่สนใจได้ (Dictionary.com, 2558)

จากความหมายของบล็อกดังกล่าวสรุปได้ว่า บล็อก (blog) คือ เว็บไซต์ที่ทำหน้าที่คล้ายสมุดบันทึก อำนวยความสะดวกให้ผู้เขียนสามารถบันทึกและเผยแพร่เรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความรู้ ข่าวสาร ประสบการณ์ การประชาสัมพันธ์ โดยรูปแบบเนื้อหาที่บันทึกไว้ในบล็อกอาจจะเป็นข้อความ ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง วิดีโอ หรือ ลิงค์ไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง และผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นในบล็อกได้อย่างอิสระ

ลักษณะของบล็อก

บล็อกมีลักษณะหรือหน้าตาของเว็บที่แตกต่างกันไปตามผู้ผลิต แต่โดยภาพรวมมีลักษณะทั่วไปที่เหมือนกัน คือ

1. มีลักษณะเป็นส่วนตัว (personalized) คือ มีการออกแบบให้มีผู้จัดการเว็บเพียงคนเดียว เพื่อแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของผู้เป็นเจ้าของในการเขียนบันทึกหรือนำเสนอเนื้อหาที่มีเป้าหมาย เพื่อให้คนอ่านที่สนใจในเรื่องเดียวกันเข้ามาติดตาม

2. ใช้เว็บเป็นฐานในการจัดการ (web based) เจ้าของบล็อกสามารถนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัยได้ตลอดเวลา ง่ายในการจัดการ ดูแลรักษา และการเข้าใช้งานง่ายผ่านทาง web browser ที่มีการเชื่อมต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3. ปฏิบัติการแบบอัตโนมัติ (automated) การเผยแพร่ข้อมูลจะเรียงลำดับตามวันที่เขียนล่าสุด โดยบทความที่นำเสนอล่าสุดจะปรากฏอยู่ในส่วนแรกสุดของหน้าบล็อก และเรียงตามลำดับไปเรื่อย ๆ ผู้ติดตามสามารถค้นหาได้และสามารถทราบได้ว่าบทความใดเป็นเรื่องทันสมัยมากกว่า

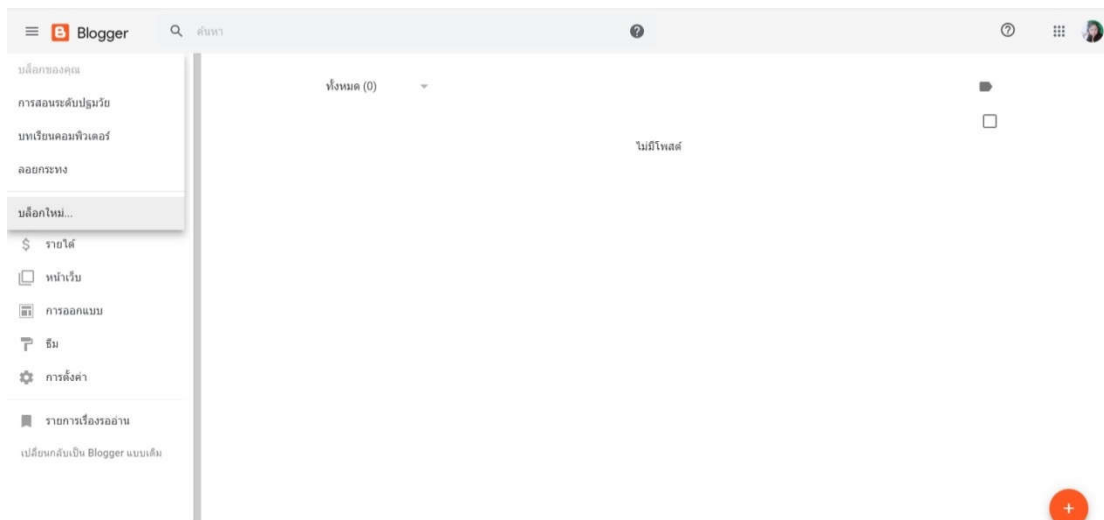
4. สนับสนุนการสร้างชุมชนบนออนไลน์ (online communities-supported) บล็อกสามารถสร้างการเชื่อมโยงระหว่างสารสนเทศหรือเว็บไซต์อื่น ๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้ติดตาม ซึ่งช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ ๆ และเกิดการแบ่งปันความรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งสามารถสร้างกลุ่มคนที่สนใจในเรื่องเดียวกันให้เข้ามาสื่อสารและแบ่งปันความรู้ร่วมกันได้อย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางสนับสนุนบนบล็อก

5. สร้างการสื่อสารระหว่างกัน (communications) บล็อกเปิดโอกาสให้ผู้ติดตามและเจ้าของบล็อกสื่อสารระหว่างกันได้โดยผ่านช่องทางการเขียนแสดงความคิดเห็น (comment) ซึ่งเจ้าของบล็อกสามารถเห็นและตอบกลับได้ทันที บล็อกมีผู้เขียนประจำบล็อกที่เรียกว่า Blogger ซึ่งทำหน้าที่เขียนเรื่องราวต่าง ๆ ในช่วงแรกนิยมเขียนเฉพาะเรื่องส่วนตัวหรือไดอารี่ออนไลน์ แต่ต่อมาเนื้อหาเริ่มหลากหลายขึ้นอยู่กับเจ้าของบล็อกว่าต้องการสื่อสารหรือแบ่งปันเรื่องราวใดให้ผู้อ่านได้ติดตามและร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น อาหาร การเมือง เทคโนโลยี กีฬา ข่าวสาร รวมถึงการโฆษณาองค์กรของบริษัทเอกชน บล็อกแบ่งได้เป็น 6 ประเภท (สุวิดา ธรรมมณีวงศ์ และจักรนาท นาคทอง, 2555) ได้แก่

- 5.1 เว็บไซต์ประเภทเรื่องเล่า
- 5.2 เว็บไซต์ประเภทนำเสนอผลงานตนเอง
- 5.3 เว็บไซต์ประเภทฝึกฝนตนเอง
- 5.4 เว็บไซต์ประเภทนำเสนอความคิดเห็น
- 5.5 เว็บไซต์ประเภทจิตอาสา
- 5.6 เว็บไซต์ประเภทแสดงบทบาทสมมติหรือจินตนาการ

ส่วนประกอบสำคัญของบล็อก

ก่อนจะเริ่มต้นสร้างบล็อกใหม่ ควรทำความรู้จักส่วนประกอบต่าง ๆ ของบล็อกให้มีความชัดเจนก่อน เพื่อจะได้กรอกรายละเอียด หรือตั้งค่าต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ส่วนประกอบสำคัญของบล็อก แสดงดังภาพที่ 6.1

ภาพที่ 6.1 ส่วนประกอบสำคัญของบล็อก

ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ในการสร้างบล็อกเพื่อการจัดการเรียนการสอน จะมีรายละเอียดของส่วนประกอบสำคัญ ดังนี้

1. ชื่อบล็อก (blog title) การตั้งชื่อบล็อก สามารถตั้งชื่อบล็อกได้ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในการตั้งชื่อบล็อกแม้จะไม่มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัว แต่มีกฎสำหรับการตั้งชื่อ ดังนี้

1.1 ต้องมีความยาว 2-46 ตัวอักษร

1.2 ต้องไม่มีสัญลักษณ์พิเศษต่าง ๆ เช่น @\$=%^&()+

1.3 มีสัญลักษณ์ – (Dash) คั่นข้อความได้ แต่ห้ามให้อยู่หน้าข้อความ

ในการตั้งชื่อบล็อก นอกจากจะต้องให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ 3 ข้อ ดังกล่าวมาแล้ว ควรให้ตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะนำเสนอในบล็อก เป็นชื่อง่ายต่อการจดจำและการค้นหา

2. ป้ายกำกับ (subtitle หรือ tag line) เป็นแกดเจ็ต (gadget) หรือโปรแกรมเสริมการทำงาน ซึ่งการทำงานของ Gadget ป้ายกำกับจะคล้าย ๆ กับ การกำหนดคำหลัก หรือการนิยามศัพท์ เฉพาะ ซึ่งจะเป็นผลดีสำหรับผู้อ่านบล็อก คือ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าถึงหรือค้นหาข้อมูลในบล็อกได้รวดเร็วขึ้น

3. ชื่อโพสต์หรือบทความ (entry title) เป็นส่วนชื่อบทความที่เขียนในบล็อก ในการตั้งชื่อบทความควรตั้งให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทความ ชื่อบทความสามารถตั้งได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. เนื้อหาของบทความ (entry's main body) ในส่วนของเนื้อหาบทความ อาจจะประกอบไปด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ หรือลิงค์ข้อมูล โดยสามารถจัดวางเนื้อหาได้ตามความต้องการ ลักษณะการพิมพ์เนื้อหาบทความจะคล้าย ๆ กับการพิมพ์ในโปรแกรม Microsoft Word

5. การแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ (comment tag) เป็นลิงค์ให้ผู้อ่านคลิกเพื่อป้อนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อบทความนั้น ๆ หรือคลิกเปิดอ่านความคิดเห็นที่มีคนอื่น ๆ พิมพ์เข้ามา

6. ลิงค์ถาวร (perm link) คือ ลิงค์ที่เชื่อมโยงไปหา URL ของบทความนั้น ๆ โดยตรง มีประโยชน์สำหรับผู้เขียนบล็อกคนอื่น ๆ ที่อยากจะทำลิงค์หาบทความของเราโดยตรง ก็จะสามารถหาลิงค์ถาวรได้อย่างง่าย ๆ โดย URL ของลิงค์ถาวรจะไม่เปลี่ยนไปตามวันและเวลาเหมือนลิงค์ของหน้าแรกของบล็อก

หลักการเขียนบล็อก

ในการเขียนบล็อกให้ผู้อ่าน ได้องค์ความรู้ที่มีคุณค่าต่อการนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด มีหลักในการเขียน ดังนี้ (จันทวรรณ ปิยะวัฒน์, 2558; เครื่องช่วยการเรียนรู้ กศน. ภาคเหนือ, ม.ป.ป.)

1. เมื่อมีข้อผิดพลาดใด ๆ เกิดขึ้นในบล็อก ไม่ว่าจะเป็นการบันทึกข้อมูลที่ผิดพลาด หรือการเชื่อมต่อกับลิงค์ต่าง ๆ เจ้าของบล็อกควรแก้ไขและแจ้งให้ผู้อ่านทราบโดยทันที

2. เมื่อมีการแก้ไขข้อความในบล็อก ให้รักษาข้อความเดิมไว้ ด้วยการขีดฆ่าข้อความนั้น โดยกด abc ที่แผงเครื่องมือการเขียนบทความ แล้วแสดงข้อความใหม่ตามข้อความเดิมนั้น ๆ

3. ห้ามลบบทความที่เขียนไว้แล้วเด็ดขาด เพราะลิงค์ที่อยู่ของบทความจะถูกลบไปด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้อื่นที่อ้างอิงลิงค์บทความนั้น ๆ ไม่สามารถเข้าหาบทความได้

4. ไม่ควรลบความคิดเห็นของผู้อ่าน ยกเว้นข้อคิดเห็นที่ไม่สุภาพ สร้างความปั่นป่วนให้กับผู้อ่านคนอื่น ๆ หรือข้อคิดเห็นที่เป็น Spam

5. ไม่ควรเขียนอ้างอิงถึงข้อพิพาทหรือความขัดแย้งกับผู้อื่น

6. เจ้าของบล็อกที่เขียนเกี่ยวกับองค์กรที่ทำงาน ไม่ควรเขียนบันทึกใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสัญญาจ้างงาน

7. เจ้าของบล็อกควรนำเสนอแนะและแยกแยะประเด็นระหว่าง ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อความโฆษณา ให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่างถูกต้อง

8. ห้ามนำเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จ

9. หากไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่ผู้อ่านเสนอมาในบล็อก เจ้าของบล็อกควรแสดงข้อคิดเห็นตอบกลับโดยความเคารพในข้อคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยไม่นำมาเป็นเรื่องส่วนตัว

10. เมื่อมีการใช้ข้อความจากที่อื่น ต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มา และลิงค์ที่อยู่อย่างชัดเจน

11. ควรเน้นคุณภาพงานเขียนของทุกบทความ โดยเขียนบทความอย่างรอบคอบ เช่น ตรวจสอบการสะกดคำก่อนที่จะเผยแพร่บทความนั้น ๆ ในบล็อก

12. ควรตอบกลับอีเมลล์และข้อคิดเห็นที่ได้รับจากผู้อ่านอย่างเหมาะสมและโดยทันที

13. ควรเขียนบล็อกเป็นประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง

จากแนวคิดของบล็อกดังที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า บล็อกเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การประกาศข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การเผยแพร่ผลงานสู่เครือข่ายสังคมออนไลน์ บล็อกช่วยให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และการที่เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการฟรี

ผู้ใช้งานไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย จึงทำให้มีจำนวนผู้ใช้งานเว็บบล็อกเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับการเข้าใช้งานบล็อกนั้น ผู้ใช้จะต้องสมัครสมาชิกเพื่อเข้าสู่ระบบของเว็บไซต์

การจัดการเรียนการสอนด้วยบล็อก

การจัดการเรียนการสอนด้วยบล็อก ผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างบทเรียนและกิจกรรม ดังนี้

1. การเตรียมความรู้และอุปกรณ์

สิ่งสำคัญที่จะต้องจัดเตรียมให้พร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอนด้วยบล็อก ได้แก่

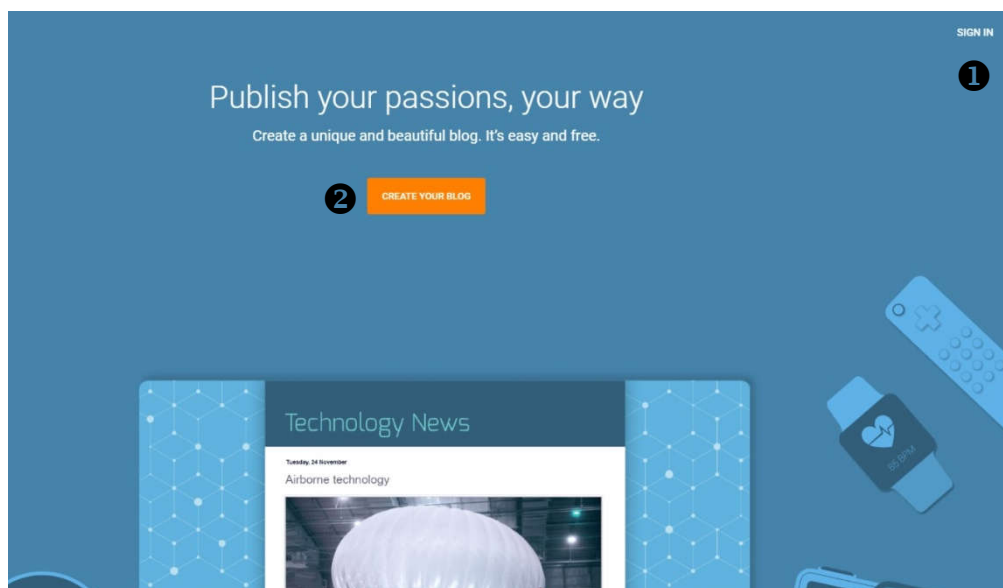
1.1 อุปกรณ์และ/หรือเครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ หรือแบบพกพา หรือแท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน ที่เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.2 การจัดเตรียมความรู้ที่ต้องการรวบรวมไว้บนบล็อก ความรู้ที่สร้างและจัดเก็บบนบล็อก อาจจะเป็นข้อความ เสียง ภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว หรือการเชื่อมโยงลิงก์เว็บไซต์อื่น ๆ

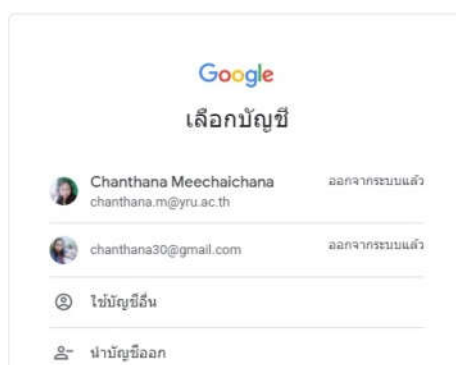
1.3 สร้างบัญชีผู้ใช้ของ Google หรือ Gmail โดยสร้างผ่านเว็บไซต์ www.gmail.com ตามขั้นตอนจนกระทั่งได้ชื่อบัญชี Gmail (user name) และรหัสผ่าน (password)

1.4 สมัครเป็นสมาชิกเว็บไซต์จัดการบล็อก การสมัครสมาชิกเว็บไซต์เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการความรู้ผ่านบล็อก เพราะผู้ที่เข้าใช้งานเว็บไซต์สร้างบล็อกได้จะต้องเป็นสมาชิกในระบบบัญชีเท่านั้น ด้วยในปัจจุบันมีเว็บไซต์ที่ให้บริการสร้างบล็อกมีจำนวนมาก เนื้อหาในบทนี้จะยกตัวอย่างการสร้างบล็อกด้วยเว็บไซต์ www.blogger.com ของบริษัทกูเกิล สำหรับขั้นตอนการสมัครเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ มีดังนี้

1.4.1 เรียกใช้เว็บไซต์ www.blogger.com ผ่านโปรแกรมเบราว์เซอร์ จะปรากฏเว็บเพจหน้าแรกของเว็บไซต์ ให้เลือก SIGN IN (หมายเลข 1) หรือเลือก CREAT YOUR BLOG (หมายเลข 2) แสดงดังภาพที่ 6.2 จากนั้นจะปรากฏหน้าจอให้ระบุชื่อบัญชี Gmail สำหรับสร้างบล็อก จากนั้นให้ป้อนหรือเลือกบัญชี Gmail สำหรับใช้สร้างบล็อกในครั้งนี้ พร้อมกับใส่รหัสผ่าน แสดงดังภาพที่ 6.3

ภาพที่ 6.2 การสมัครสมาชิกเว็บไซต์ Blogger.com
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ภาพที่ 6.3 การระบุบัญชี Gmail สำหรับสมัครสมาชิกเว็บไซต์ Blogger.com
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

เพื่อให้ขั้นตอนการสมัครเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ผู้ให้บริการบล็อก ดำเนินการได้รวดเร็ว ควรสร้างบัญชี Gmail มาไว้ล่วงหน้า และเข้าสู่ระบบบัญชีของ Gmail ให้เรียบร้อย ก่อนที่จะเรียกใช้เว็บไซต์ www.blogger.com อีกทั้งในส่วนของการยืนยันโปรไฟล์ (profile) ถ้าเลือกสร้างโปรไฟล์ของ Google+ ก็จะทำให้เชื่อมข้อมูลโปรไฟล์จาก Google+ มาสร้างโปรไฟล์ของผู้ใช้บล็อกให้โดยอัตโนมัติ ทำให้ขั้นตอนการสมัครสมาชิกใช้งานบล็อกมีความรวดเร็วขึ้น เมื่อได้บัญชีผู้ใช้สร้างบล็อกแล้ว เพียงแค่เปิดเว็บไซต์ Blogger.com และระบุบัญชี Gmail ที่ใช้สมัครก็จะเข้าสู่หน้าจอการสร้างและตกแต่งบล็อกให้ทันที

2. การสร้างและตกแต่งบล็อก

หลังจากกำหนดรายละเอียดโปรไฟล์เรียบร้อยแล้ว จะเข้าสู่หน้าจอแรกของ Blogger จากนั้นผู้ใช้สามารถดำเนินการสร้างและตกแต่งบล็อกได้ การสร้างและตกแต่งบล็อกที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

2.1 การสร้างและตั้งชื่อบล็อก

หลักการสำคัญของการตั้งชื่อบล็อก คือ สามารถตั้งได้ทั้งภาษาไทยและ/ภาษาอังกฤษ มีความยาวตั้งแต่ 2 ถึง 46 ตัวอักษร ห้ามมีสัญลักษณ์พิเศษต่าง ๆ ทั้งนี้ชื่อบล็อกควรตั้งให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทความในบล็อก ขั้นตอนการสร้างบล็อกใหม่ แสดงดังภาพที่ 6.4 ภาพที่ 6.5 และภาพที่ 6.6 คือ

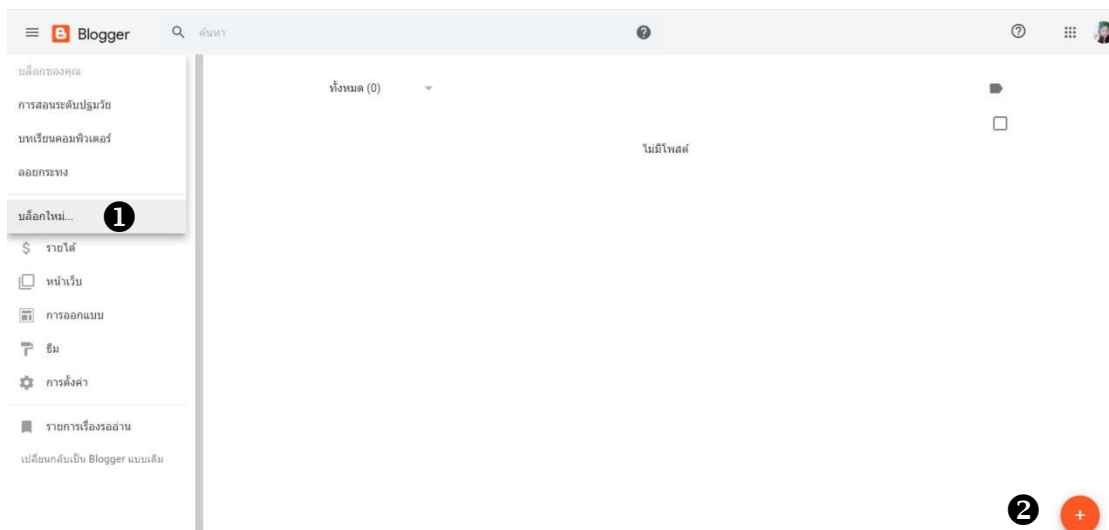
1) เลือกเมนูบล็อกใหม่

2) เลือกสัญลักษณ์สร้างบล็อกใหม่

3) ตั้งชื่อของบล็อก

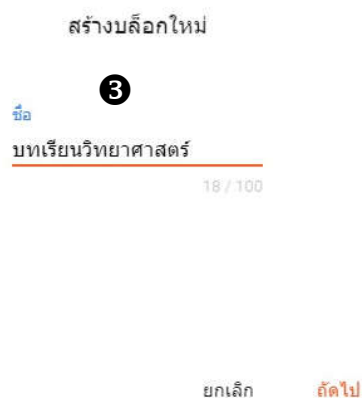
4) สร้างที่อยู่ของบล็อก ควรตั้งชื่อเป็นภาษาอังกฤษ ที่ไม่ซ้ำกับชื่อที่คนอื่นตั้งไว้แล้ว ทั้งนี้โปรแกรมจะกำหนดส่วนขยายของชื่อบล็อกให้เป็น .blogspot.com อัตโนมัติ พร้อมกับตรวจสอบว่า ที่อยู่ของบล็อกซ้ำกับคนอื่นหรือไม่ ถ้าซ้ำกับคนอื่นก็จะแจ้งว่า ชื่อนี้ไม่สามารถใช้ได้ ให้เปลี่ยนชื่อใหม่จนกว่า จะแสดงข้อความว่า “ที่อยู่บล็อกนี้สามารถใช้ได้”

5) เลือกปุ่มบันทึก

ภาพที่ 6.4 ขั้นตอนการสร้างบล็อกใหม่

ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

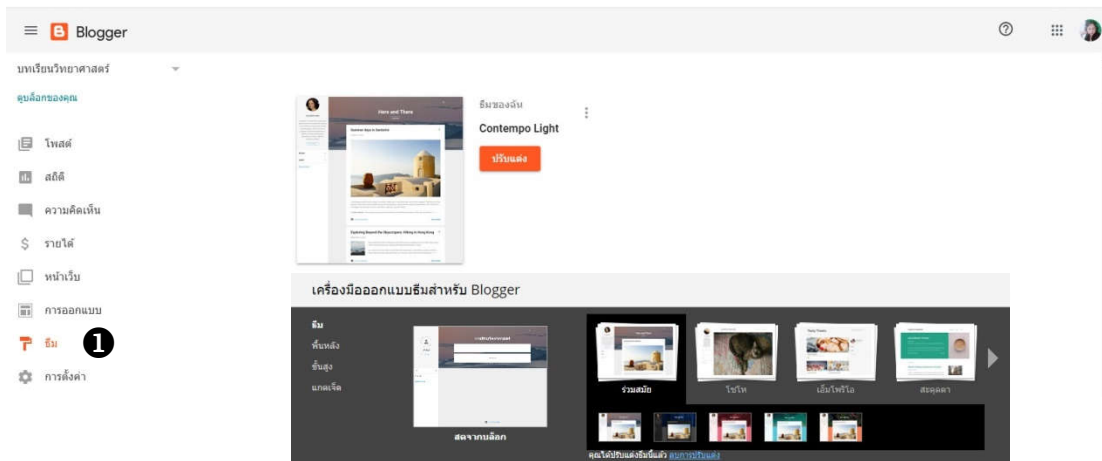
ภาพที่ 6.5 ขั้นตอนการตั้งชื่อบล็อกใหม่
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ภาพที่ 6.6 ขั้นตอนการสร้างที่อยู่บล็อกใหม่
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ในการตกแต่งบล็อกให้ดูดี สวยงาม น่าอ่าน เจ้าของบล็อกสามารถดำเนินการปรับปรุงได้ตลอดเวลา โดยมีหลักการสำคัญ คือ หลังจากทำการแก้ไขในแต่ละครั้ง จะต้องเลือกปุ่มเผยแพร่ด้วยไม่เช่นนั้น บทความที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ จะยังคงเป็นบทความล่าสุดที่เคยเผยแพร่ไว้

การตกแต่งบล็อกให้ดำเนินการที่เมนูธีม (หมายเลข 1) เลือกรูปแบบตามที่ต้องการ หากต้องการแก้ไขรูปแบบสามารถกำหนดค่าได้ที่เครื่องมือออกแบบธีมสำหรับ Blogger ดังภาพที่ 6.7

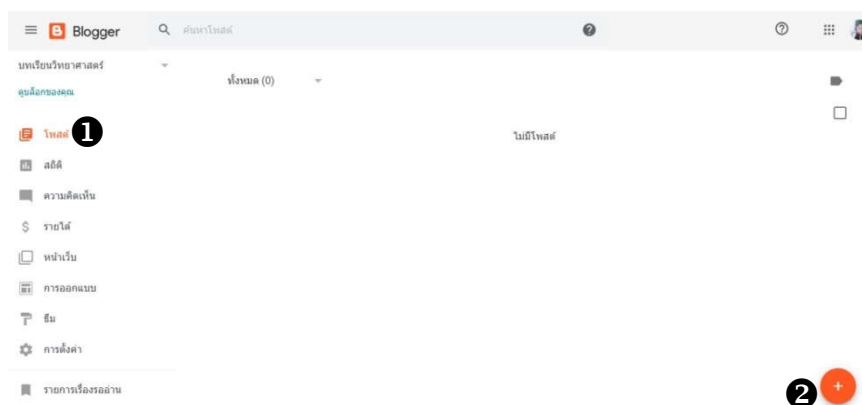
ภาพที่ 6.7 ขั้นตอนการตกแต่งบล็อก
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ในการสร้างบล็อกแต่ละครั้ง มีเป้าหมายสำคัญ คือ การมีผู้คนเข้ามาศึกษาและนำความรู้ที่สร้างไว้ไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ซึ่งการที่จะทำให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จ จะต้องสร้างและออกแบบรายละเอียดเกี่ยวกับบล็อก ที่สามารถดึงดูดใจให้เข้ามาอ่านบทความในบล็อกให้ได้มากที่สุด ดังนั้นเจ้าของบล็อกควรให้ความสำคัญในทุกรายละเอียด เช่น ตั้งชื่อบล็อก คำอธิบายเกี่ยวกับบล็อก รูปแบบหน้าจอแสดงผล สีเส้นและขนาดตัวอักษร เป็นต้น

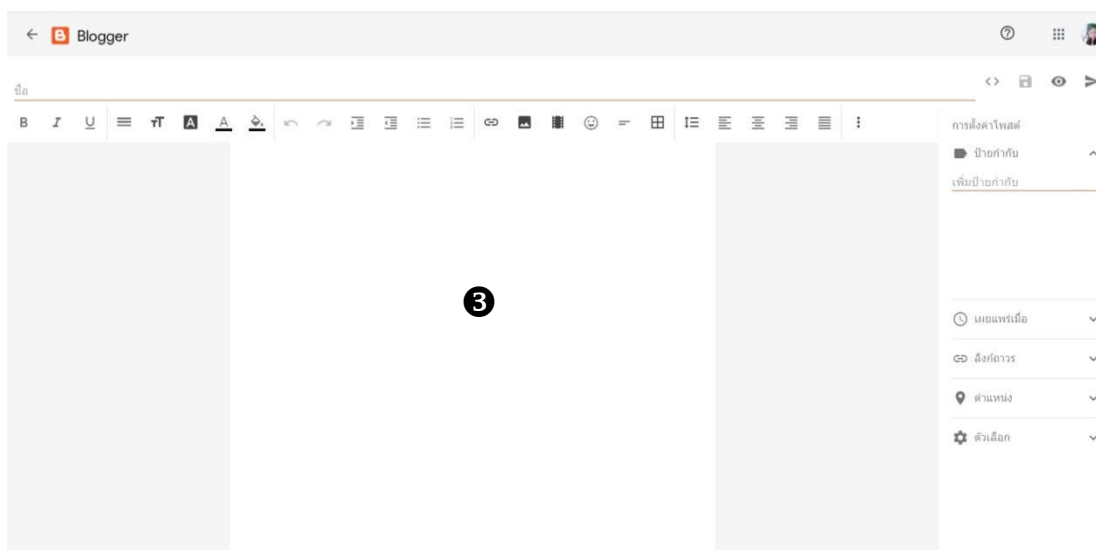
2.2 การสร้างบทความใหม่

ในแต่ละบล็อกเราสามารถสร้างได้หลายบทความ เมื่อต้องการเพิ่มบทความในบล็อกสามารถดำเนินการตามขั้นตอน แสดงดังภาพที่ 6.8 ภาพที่ 6.9 และภาพที่ 6.10 ดังนี้

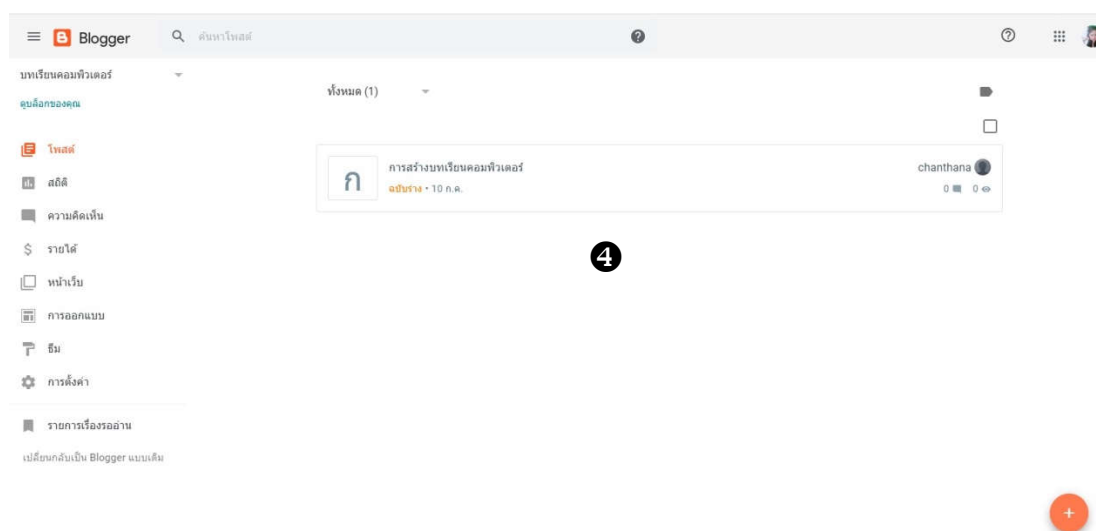
- 1) เลือกโพสต์
- 2) สร้างโพสต์ใหม่
- 3) ใส่รายละเอียดบทความและตกแต่งเนื้อหาของบทความ
- 4) เลือกปุ่มบันทึกและเลือกเผยแพร่บทความ ก็จะปรากฏชื่อบทความของบล็อก

ภาพที่ 6.8 ขั้นตอนการสร้างบทความใหม่
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ภาพที่ 6.9 ขั้นตอนการสร้างบทความและตกแต่งบทความ
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

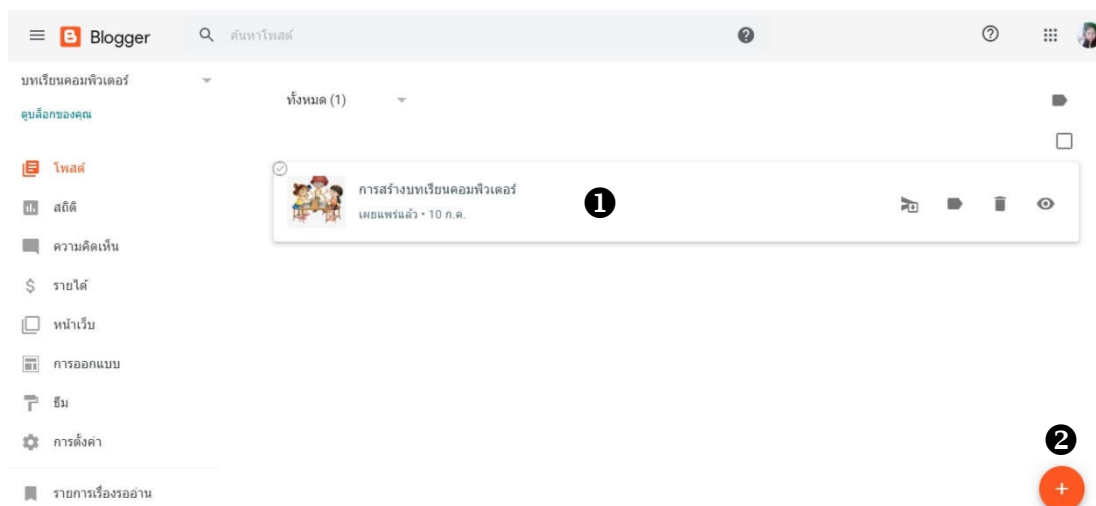

ภาพที่ 6.10 ขั้นตอนการสร้างบทความและตกแต่งบทความ
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

การตกแต่งเนื้อหาในบทความสามารถทำได้ง่าย ๆ คล้าย ๆ กับการสร้างงานเอกสารด้วยโปรแกรม Microsoft Word ที่สามารถเพิ่มตัวอักษร ปรับขนาด ปรับรูปแบบตัวอักษร การแทรกรูปภาพ แทรกวิดีโอ การแทรกลิงก์ และเมื่อดำเนินการเพิ่มหรือแก้ไขเนื้อหาในบทความเรียบร้อยแล้ว ให้เลือกปุ่มอัปเดตและเผยแพร่ทุกครั้ง

2.3 การตั้งค่าเกี่ยวกับบทความ

เนื้อหาของแต่ละบทความเมื่อสร้างแล้ว ยังสามารถจัดการในรายละเอียดต่าง ๆ ได้ เช่น เพิ่ม/แก้ไขเนื้อหาบทความ เรียกดูหน้าจอบล็อก สบบทความออกจากบล็อก หรือกำหนดให้ใช้ร่วมกับ Google+ โดยเลือกบทความเพื่อตั้งค่า (หมายเลข 1) หากต้องการสร้างบทความเพิ่ม ให้เลือกปุ่ม บทความใหม่ (หมายเลข 2) ดังภาพที่ 6.11

ภาพที่ 6.11 การจัดการกับบทความ

ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อบทความ ด้วยการพิมพ์ข้อความ แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่มีต่อบทความ (หมายเลข 1) เมื่อพิมพ์และตรวจสอบข้อมูลถูกต้องแล้ว ให้เลือกปุ่มเผยแพร่ (หมายเลข 2) ดังภาพที่ 6.12

ภาพที่ 6.12 ขั้นตอนการแสดงความคิดเห็นต่อบทความ

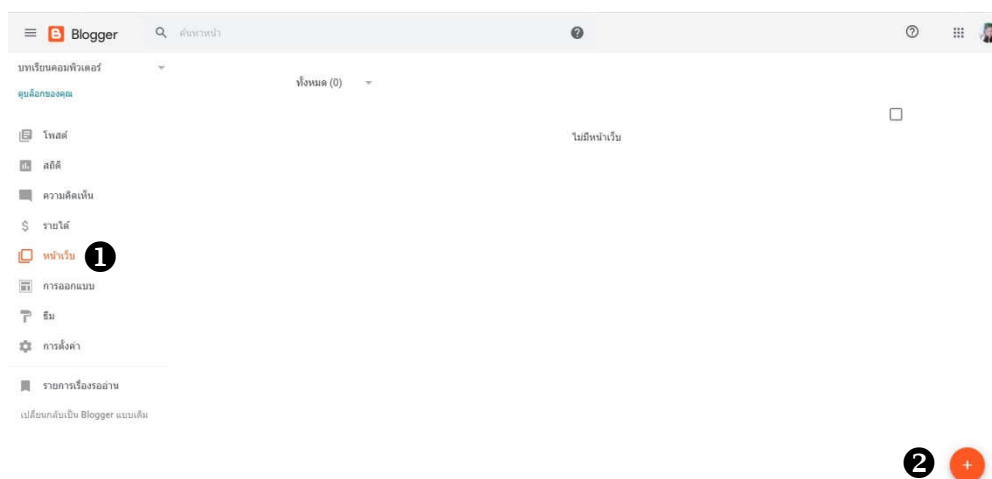
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ข้อควรระวังในการแสดงความคิดเห็นต่อบทความคือ ควรใช้ข้อความที่สุภาพ แสดงความคิดเห็นภายใต้หลักการและเหตุผล ในส่วนของเจ้าของบล็อกควรแสดงความคิดเห็นตอบกลับโดยความเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยไม่นำมาเป็นเรื่องส่วนตัว

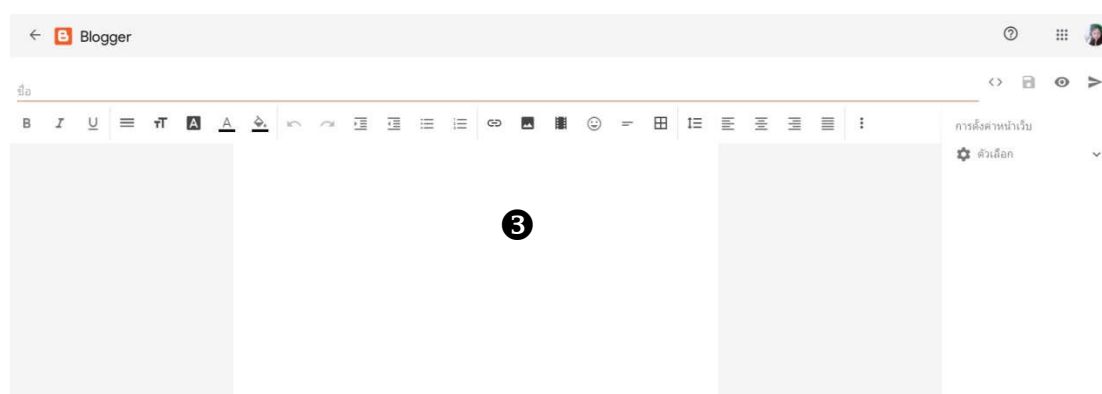
2.4 การเพิ่มหน้าเว็บเพจ

หากต้องการเพิ่มหน้าเว็บเพจ สามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอน แสดงดังภาพที่ 6.13 และภาพที่ 6.14 ดังนี้

- 1) เลือกเมนู หน้าเว็บ
- 2) เลือกเมนูหน้าเว็บใหม่
- 3) ตั้งชื่อหน้าเว็บ
- 4) เมื่อดำเนินการสร้างและตกแต่งเนื้อหาสำหรับหน้าเว็บเพจเรียบร้อยแล้ว ให้เลือกปุ่มบันทึกและเผยแพร่ เหมือนกับขั้นตอนการสร้างบทความในหน้าแรกของบล็อก

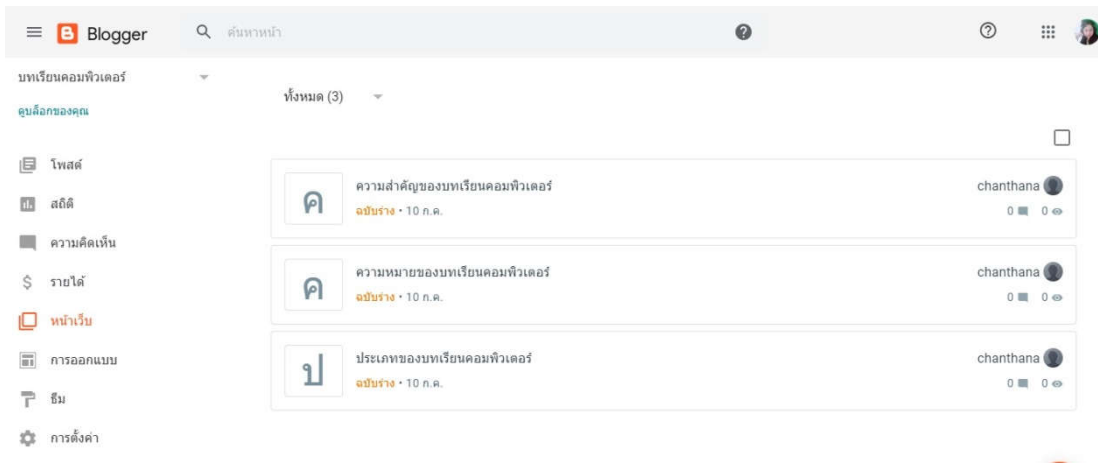

ภาพที่ 6.13 ขั้นตอนการเพิ่มหน้าเว็บเพจ
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

ภาพที่ 6.14 ขั้นตอนการสร้างและตกแต่งเนื้อหาสำหรับหน้าเว็บ
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

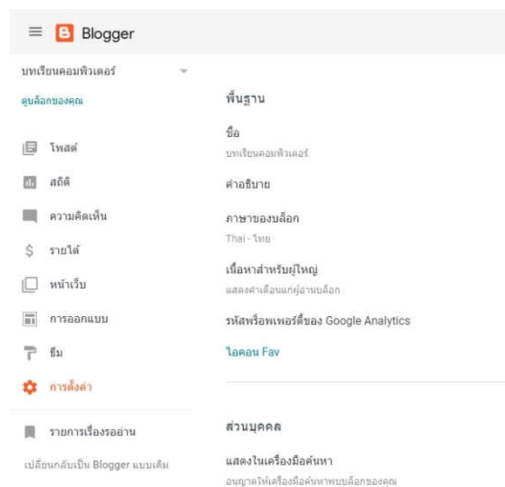
การสร้างบล็อกโดยแยกเป็นหน้าเพจ นับเป็นการจัดหมวดหมู่เนื้อหา ทำให้สะดวกต่อการเพิ่มเติม หรือแก้ไขบทความ รวมทั้งยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านเนื้อหาตามหมวดหมู่ที่ต้องการได้รวดเร็วขึ้น แสดงดังภาพที่ 6.15

ภาพที่ 6.15 แสดงการจัดหมวดหมู่ของหน้าเว็บ
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

3. การจัดการและเผยแพร่ความรู้ผ่านบล็อก

หลังจากสร้างและตกแต่งบล็อกแล้ว สามารถจัดการความรู้หรือตั้งค่าเกี่ยวกับการใช้งานบล็อกได้ที่เมนู การตั้งค่า เช่น ชื่อบล็อก คำอธิบายเกี่ยวกับบล็อก ที่อยู่บล็อก ตั้งค่าเกี่ยวกับการโพสต์ ตั้งค่าเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ตั้งค่าเกี่ยวกับอีเมลที่ใช้กับบล็อก ตั้งค่าภาษาและการจัดรูปแบบ ตั้งค่าการค้นหา การลบบล็อก หรือตั้งค่าโปรไฟล์ของเจ้าของบล็อก การตั้งค่า แสดงดังภาพที่ 6.16

ภาพที่ 6.16 การตั้งค่าเกี่ยวกับบล็อก
ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

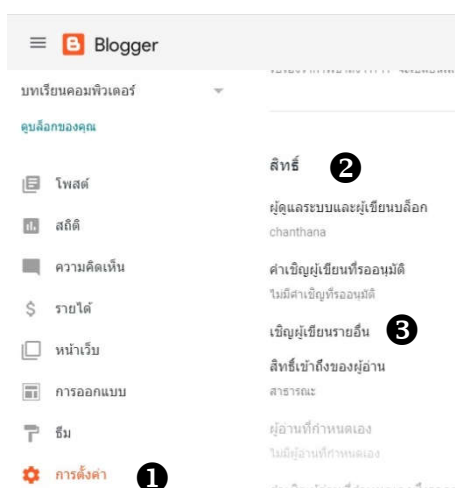
ข้อดีอีกประการหนึ่งของเว็บไซต์ Blogger คือ สามารถเชิญ/เพิ่มผู้ดูแลบล็อกได้หลายคน ทำให้สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในกรณีที่จัดการเรียนการสอน 1 รายวิชาแต่มีครูผู้สอนหลายคน สามารถสร้างบล็อกรายวิชา แล้วเชิญครูผู้สอนทุกคนเข้ามาเป็นผู้ดูแลบล็อกช่วยกัน ขั้นตอนการตั้งค่าเพิ่มผู้ดูแลบล็อก แสดงดังภาพที่ 6.17 คือ

1) เลือกเมนู การตั้งค่า

2) เลือกเมนูสิทธิ์

3) เลือกเชิญผู้เขียนรายอื่น

4) ป้อนอีเมลล์ของผู้ที่ต้องการเชิญ ถ้าต้องการเชิญหลายคนให้คั่นอีเมลล์ของแต่ละคนด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ภาพที่ 6.17 การเพิ่มผู้เขียนบล็อก

ที่มา: ดัดแปลงจากโปรแกรม Blogger, 2562

อนึ่ง ความรู้ที่จัดเก็บบนบล็อก ผู้คนทั่วไปที่เชื่อมต่อในเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถค้นหาผ่านเว็บเบราว์เซอร์ต่าง ๆ ได้ ในขณะเดียวกัน ผู้สร้างบล็อกก็สามารถจัดส่งที่อยู่บล็อกเผยแพร่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ของตนเองได้เช่นกัน

การประยุกต์ใช้บล็อกเพื่อการเรียนการสอน

ผู้ให้บริการบล็อกได้พยายามพัฒนาคุณสมบัติของบล็อกให้ใช้งานง่ายสวยงาม รองรับความต้องการในการใช้งานเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการแลกเปลี่ยนข้อมูลในลักษณะของคลังทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (open educational resources: OER) ที่สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มากขึ้น (พงศอินทร์ ชุสุวรรณ์ และนิเวศ จิระวิจิตชัย, 2559) เหมาะสำหรับครูผู้สอนยุคดิจิทัลที่ต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อผู้เรียนและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล บทบาทของครูในยุคดิจิทัลจึงมิใช่เป็นเพียงผู้สอนที่น่าสงสารเนื้อหา

ผ่านสื่อต่าง ๆ เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระให้ผู้เรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเขียนบล็อก และการอภิปรายร่วมกันบนบล็อกของรายวิชา หรือบนบล็อกของผู้เรียนเอง (ไพศาล ภาวสุทธิ, 2557) เหตุผลสำคัญที่ครูควรนำบล็อกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ศิริชัย นามบุรี, 2557) ได้แก่

1. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดและสะท้อนผลการเรียนรู้ว่าได้เรียนรู้อะไรไปบ้างมากน้อยเพียงใด ซึ่งครูสามารถติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าและพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนผ่านช่องทางการสื่อสารบนบล็อกได้

2. เป็นการพัฒนาความสามารถการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพด้วยสื่อที่มีความแตกต่างกัน

3. ให้พื้นที่แก่ผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็น โดยครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดี และสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง หากเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นนอกห้องเรียนผ่านบล็อก เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่มักไม่ชอบแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนด้วยการพูดแต่ชอบเขียนมากกว่า

4. เป็นการสร้างสรรค์และเก็บสะสมผลงานการเรียนรู้อของผู้เรียน เนื่องจากการเขียนบล็อกเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในการสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะต่าง ๆ และสามารถเก็บบันทึกในลักษณะของแฟ้มสะสมผลงานได้ ทำให้ผู้เรียนและครูผู้สอนได้เห็นพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนและสามารถพัฒนาได้อย่างถูกทิศทาง

5. บล็อกสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เนื่องจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันทำให้เกิดความสนิทสนมและส่งผลความสัมพันธ์อันดีในชีวิตจริง

ดังนั้น บทบาทสำคัญของครูในยุคดิจิทัลจึงมิใช่ผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียวแต่ต้องเป็นทั้งผู้ชี้แนะ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดสภาพการเรียนรู้อแบบดิจิทัล และบล็อกเกอร์ผู้สร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายและสามารถสร้างสรรค์เนื้อหาความรู้ต่อยอดจากห้องเรียนสู่ชีวิตจริงได้

ข้อดีและข้อควรระวังสำหรับการนำเว็บบล็อกมาใช้ในการเรียนการสอน

ในการนำเว็บบล็อกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงข้อดีและข้อควรระวังของเว็บบล็อกดังนี้ (สุไม บิลโบ, 2559)

1. ข้อดีและข้อควรระวังสำหรับผู้สอน

1.1 ข้อดีสำหรับผู้สอน

1.1.1 ประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการผลิตสื่อ เนื่องจากเว็บบล็อกส่วนใหญ่ให้บริการฟรีจัดการระบบได้ง่าย โดยผู้สอนสามารถนำสื่อจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์มารวบรวมไว้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงได้ตลอดเวลาและไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานทางเทคโนโลยีขั้นสูง

1.1.2 ประหยัดเวลาในการทบทวนบทเรียนและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เนื่องจากสื่อและเนื้อหาที่นำเสนอในเว็บบล็อกอนุญาตให้ผู้เรียนเข้าไปทบทวนบทเรียนเองได้ตลอดเวลา หากมีปัญหาก็สามารถติดต่อผู้สอนผ่านช่องทางการสื่อสารที่มีให้ได้ตลอดเวลา รวมทั้งผู้สอนสามารถติดตามผลงานและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ง่าย สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น โดยการส่งผลงานผ่านออนไลน์และการทำแบบทดสอบออนไลน์

1.2 ข้อควรระวังสำหรับผู้สอน

1.2.1 ครูผู้สอนต้องกำหนดเนื้อหา กิจกรรมที่ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม โดยเนื้อหาและกิจกรรมต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ในรายวิชาเพื่อนำไปสู่การวัดและประเมินผลผู้เรียนที่สอดคล้องกัน มิฉะนั้นจะไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

1.2.2 เนื่องจากเว็บบล็อกที่ให้บริการฟรีนั้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาแบบสาธารณะที่ผู้อื่นสามารถเข้ามาเรียนรู้หรือเข้ามาอ่านได้ ผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูล เนื้อหาที่นำเสนอและคำนึงถึงจริยธรรมทางเทคโนโลยีในการนำสื่อจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ต้องมีการอ้างอิง เพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์

2. ข้อดีและข้อควรระวังสำหรับผู้เรียน

2.1 ข้อดีสำหรับผู้เรียน

2.1.1 ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ผ่านการแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา ทำแบบฝึกหัดร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้มากขึ้น

2.1.2 ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็นด้วยการเขียนลงในเว็บบล็อกมากกว่าการเผชิญหน้าตอบคำถามในชั้นเรียน และสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาจากกรณีศึกษาที่ผู้สอนกำหนดไว้ในเว็บบล็อก

2.1.3 มีความยืดหยุ่น เรียนรู้ได้ง่าย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลา ผ่านอุปกรณ์ที่ผู้เรียนใช้งานในชีวิตประจำวัน เช่น smart phone, tablet และ notebook เป็นต้น โดยผู้เรียนสามารถศึกษาบทเรียนมาก่อนล่วงหน้าหรืออ่านซ้ำ ดูซ้ำ ฟังซ้ำจากสื่อที่ผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ตามความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกัน เนื่องจากเว็บบล็อกสามารถนำเสนอเนื้อหาได้หลากหลายรูปแบบทั้งข้อความ ภาพ เสียง วิดีโอ ภาพเคลื่อนไหวและลิงค์เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ไว้ในที่เดียว ผ่านระบบการจัดการที่สามารถค้นหาประเด็นหรือหัวข้อที่ผู้เรียนต้องการได้ง่ายกว่าสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น

2.1.4 พัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะการค้นคว้า การเลือกข้อมูล การปรับแต่ง แก้ไข และสร้างงานใหม่ ผ่านการพิมพ์ การบันทึก การแก้ไข การดาวน์โหลด การอัปโหลดข้อมูล เป็นต้น นำไปสู่การเกิดเจตคติที่ดีต่อการใช้ไอซีทีของผู้เรียนเนื่องจากเป็นสื่อที่ใช้งานง่าย สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียนยุคดิจิทัล

2.2 ข้อควรระวังสำหรับผู้เรียน

ผู้เรียนควรระวังการเขียนแสดงความคิดเห็นด้วยข้อความที่ไม่เหมาะสม และการนำมาเสนอบนเว็บบล็อกของผู้เรียนที่อาจจะคัดลอกมาจากหนังสือหรือเว็บไซต์อื่น ๆ อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ที่สำคัญคือ ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้และไม่ได้สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงตามจุดมุ่งหมายของการเรียน

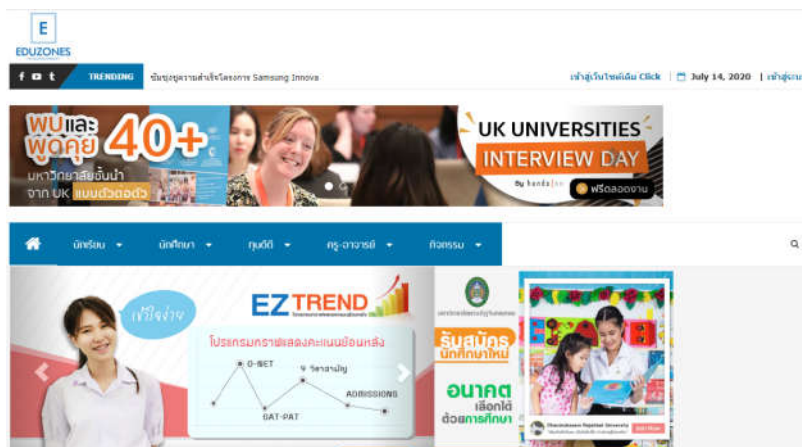
อิทธิพลของบล็อกต่อการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

บล็อกเป็นสื่อสังคมออนไลน์ประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และสามารถนำมาใช้เพื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้ เนื่องจากมีการรวมกันของสื่อหลากหลายบนเว็บเดียว ทั้งกราฟิก สัญลักษณ์ ภาพถ่าย วิดีโอ เสียง ตัวอักษร สื่อประสม และไฮเปอร์ลิงค์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ไม่มีที่สิ้นสุดผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่สำคัญบล็อกมีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่นตรงที่มีระบบการจัดการเนื้อหา (content management system: CMS) ซึ่งเป็นระบบซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อจัดระเบียบและส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ ให้สามารถสร้างเอกสารหรือเนื้อหาลักษณะอื่น ๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบเว็บไซต์ เนื้อหาที่อยู่ในระบบอาจเป็นข้อความ ตัวอักษร สัญลักษณ์ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ หรือไฟล์เอกสารประเภทต่าง ๆ (พจนันท์ รัตนไชยพันธ์, 2554)

เนื้อหาของบล็อกจะแสดงบทความล่าสุดให้ผู้อ่านได้ติดตามและสามารถค้นหาเนื้อหาเก่าได้ง่ายผ่านเมนูค้นหา ซึ่งไม่มีเมนูนี้ในสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่นที่สำคัญคือ หากนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถจัดหมวดหมู่เนื้อหาเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นของผู้เรียนได้และผู้สอนสามารถปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของบล็อกให้เป็นปัจจุบันได้ตลอดเวลา เนื่องจากมีระบบ admin ที่อนุญาตให้ผู้เขียนทำการปรับแก้ได้ตลอดเวลา

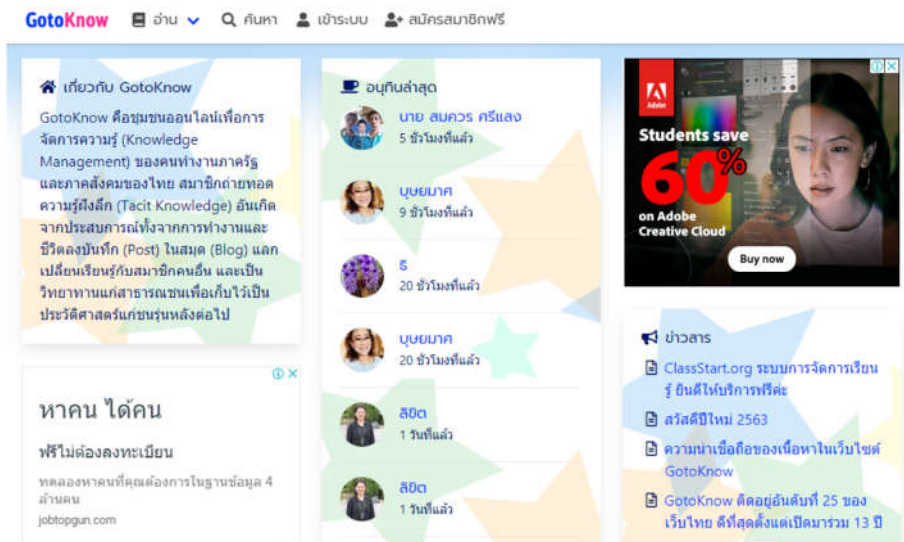
ตัวอย่างเว็บไซต์ที่ให้บริการบล็อกและได้รับความนิยมในประเทศไทย ได้แก่

1. www.eduzones.com

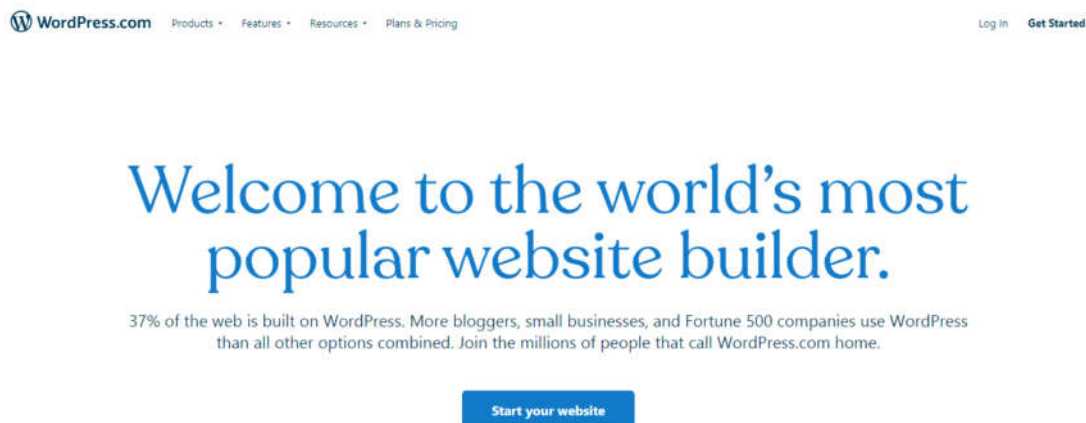
ภาพที่ 6.18 ตัวอย่างเว็บไซต์ www.eduzones.com ที่มา ดัดแปลงจาก www.eduzones.com

2. www.gotoknow.org

ภาพที่ 6.19 ตัวอย่างเว็บไซต์ www.gotoknow.org
ที่มา ดัดแปลงจาก www.gotoknow.org

3. www.wordpress.com

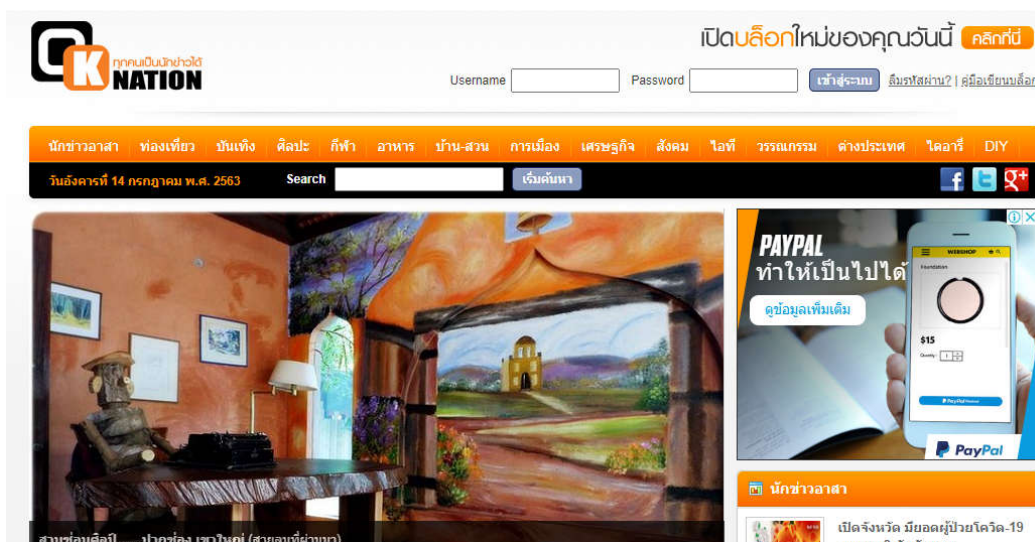
ภาพที่ 6.20 ตัวอย่างเว็บไซต์ www.wordpress.com
ที่มา ดัดแปลงจาก www.wordpress.com

4. www.edublog.com

ภาพที่ 6.21 ตัวอย่างเว็บไซต์ www.edublog.com
ที่มา ดัดแปลงจาก www.edublog.com

5. http://oknation.nationtv.tv/blog/index.php

ภาพที่ 6.22 ตัวอย่างเว็บไซต์ http://oknation.nationtv.tv/blog/index.php
ที่มา ดัดแปลงจาก http://oknation.nationtv.tv/blog/index.php

สรุป

บล็อก เริ่มใช้เป็นที่ครั้งแรก ๆ ผ่านทางหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสารเมื่อปี 2542 แต่ผู้รวบรวมพจนานุกรมตั้งข้อสังเกตว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา และการประชุมใหญ่ของพรรคเดโมแครตและพรรครีพับลิกัน เพื่อรับรองชื่อผู้สมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนชาวสหรัฐฯ ผู้ติดตามข่าวสารส่วนใหญ่สนใจ และต้องการทราบความหมายที่แท้จริงของคำดังกล่าว โดยเฉพาะเมื่อคำศัพท์เหล่านั้นปรากฏเป็นข่าวพาดหัวตามหน้าหนังสือพิมพ์ทั่วไป

บล็อก (blog) คือ เว็บไซต์ที่ทำหน้าที่คล้ายสมุดบันทึก อำนวยความสะดวกให้ผู้เขียนสามารถบันทึกและเผยแพร่เรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความรู้ ข่าวสาร ประสบการณ์ การประชาสัมพันธ์ โดยรูปแบบเนื้อหาที่บันทึกไว้ในบล็อกอาจจะเป็นข้อความ ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง วิดีโอ หรือ ลิงค์ไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง และผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นในบล็อกได้อย่างอิสระ

บล็อกมีลักษณะหรือหน้าตาของเว็บที่แตกต่างกันไปตามผู้ผลิต แต่โดยภาพรวมมีลักษณะทั่วไปที่เหมือนกัน คือ

1. มีลักษณะเป็นส่วนตัว (personalized)
2. ใช้เว็บเป็นฐานในการจัดการ (web based)
3. ปฏิบัติการแบบอัตโนมัติ (automated)
4. สนับสนุนการสร้างชุมชนบนออนไลน์ (online communities-supported)
5. สร้างการสื่อสารระหว่างกัน (communications)

ส่วนประกอบสำคัญของบล็อก ประกอบด้วย

1. ชื่อบล็อก (blog title) สามารถตั้งชื่อบล็อกได้ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ควรให้ตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะนำเสนอในบล็อก เป็นชื่อง่ายต่อการจดจำและการค้นหา

2. ป้ายกำกับ (subtitle หรือ tag line) เป็นแกดเจ็ต (gadget) หรือโปรแกรมเสริมการทำงาน ช่วยให้ผู้อ่านเข้าถึงหรือค้นหาข้อมูลในบล็อกได้รวดเร็วขึ้น

3. ชื่อโพสต์หรือบทความ (entry title) ควรตั้งให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทความ สามารถตั้งได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. เนื้อหาของบทความ (entry's main body) ประกอบด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ หรือลิงค์ข้อมูล

5. การแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ (comment tag)

6. ลิงค์ถาวร (perm link) คือ ลิงค์ที่เชื่อมโยงไปหา URL ของบทความนั้น ๆ โดยตรง มีประโยชน์สำหรับผู้เขียนบล็อกคนอื่น ๆ ที่อยากจะทำลิงค์หาบทความของเราโดยตรง

การจัดการเรียนการสอนด้วยบล็อก ผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างบทเรียนและกิจกรรม ดังนี้

1. การเตรียมความรู้และอุปกรณ์
2. การสร้างและตกแต่งบล็อก
3. การจัดการและเผยแพร่ความรู้ผ่านบล็อก

การจัดการเรียนการสอนด้วยบล็อก สามารถนำเสนอเนื้อหาได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ หรือการเชื่อมโยงลิงค์ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อกัน เป็นต้น อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกัน กล้าแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้น บล็อกจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสรรค์สร้างความรู้สู่เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างง่าย ๆ ซึ่งใคร ๆ ก็สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้

คำถามทบทวน

1. จงอธิบายความหมายของบล็อก
2. จงอธิบายลักษณะของบล็อก
3. จงอธิบายขั้นตอนการสมัครสมาชิกเว็บไซต์ Blogger.com
4. จงอธิบายขั้นตอนการสร้างบทความใหม่ในบล็อก
5. จงบอกเหตุผลการนำบล็อกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน